

POSAVSKA STRAŽA

Brežice

Narodno-radikalno in narodno-gospodarsko glasilo za štajersko-kranjsko Posavje.

Krško

«Posavska Straža» izhaja vsaki 2. in 4. četrtek v mesecu, datirana z dnevom prihodnje nedelje. — Naročnina za celo leto znaša dve kroni, pri večjih naročilih popust po dogovoru in se naprej plačuje. — Cena oznanil za eno stran 48 K., za pol strani 24 K., za četrt strani 12 K., za osminko strani 6 K., za šestnajstinko strani 3 K., za dvaintridesetinko strani 1.50 K.; pri večkratnem oznanilu po dogovoru.

Vse pošiljate (pisma, dopise, nakaznice, naročila, inserate i. t. d.) je pošiljati na naslov «Posavska Straža» v Brežicah. — Dopisi se pošiljajo na uredništvo, naročnina in oznanila pa na upravništvo. — Rokopisi se ne vračajo. — Posamezna številka stane 10 vin.

Član 19. državnega osnovnega zakona o splošnih državljan-skih pravicah:

„Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, varovati in negovati svojo narodnost in svoj jezik. Enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, v uradih in v javnem življenju je od države priznana.“

Jugoslovani v državnem zboru

so razcepljeni v dva kluba: slovenski klub in zvezo južnih Slovanov. To je dejstvo, s katerim moramo za enkrat računati; mogoče bodo jugoslovanski državni poslanci jeseni stali pred drugo konstelacijo. Četudi se za sedaj morda da opravičevati razcepljenost s strankarskega stališča in z ozirom na raz-poleženje volilcev, ki so ravnokar prestali hud volilni boj; vendar je že sedaj želeti, da se ustvari modus vivendi obeh klubov v strogo narodnih vprašanjih potom skupne parlamentarne komisije ali celo skupnih posvetovanj.

Ne razumemo prav, komu prav za prav koristi ta razcepljenost. Cui prodest? Strankam gotove ne, posebno naši stranki ne, ker so poslanci druge spodnještajerske stranke, ter liberalni Iribar in Štrekelj s Krasa podali izjavo, s katero so polovico svojega liberalnega programa, celo njegove glavne točke snedli. Ali to njih volilcem ugaja, to naše stranke nič ne briga; če se svoje izjave lojalno držijo, potem ne vemo, zakaj bi ne mogli z njimi pri eni mizi sedeti. Poslancem naše stranke ni treba niti pičice od svojega programa odnehati!

Njim se ni treba brigati, kaj poreko nasprotni volilci k temu, da so njih poslanci zapustili strankino zastavo.

Komu tedaj koristi cepljenje moči? Edino našim nasprotnikom, nemškimi nacionalcem, ki v narodnih ozirih nastopajo kot mogočna falanga nasproti vladi, če tudi je njih narodna parlamentarna zveza v drugih vprašanjih razcepljena na več podklubov. Vlada bode z našimi narodnimi zahtevami imela lahko delo; zgodilo se bo in se že dogaja, da oba kluba nista enako informirana o posameznih narodnih postulatih, da v tacihi slučajih nastopi (posebno pri pogajanjih) le en klub, da drugi klub nastopi celo z nasprotno zahtevo; v takih slučajih vlada stori to, kar sploh more storeti, da se namreč ne ozira na noben klub. «Getrennt marschiren und vereint schlagen» ne velja

v parlamentarnem življenju! Naši merodajni poslanci naj si vzamejo za vzgled «česko zvezo», «rusinski klub», «poljsko kolo», v katerih sede močje vse drugače nasprotnih načel nego smo mi Slovenci med sabo. Naši poslanci to tem lažje store, ker jim ni treba niti ene točke svojega programa v koš vreči.

Vemo, da v poletnem zasedanju ne pride več do tega; treba pa porabiti poletne počitnice, da se pripravijo tla za skupno parlamentarno delo v jesenskem zasedanju, ki bode zelo važno. Prizadevanje našega poslanca dr. Benkovič, za dosega skupnega nastopanja vseh 37 južnih Slovanov v narodnih vprašanjih moramo popolnoma odobravati; upamo, da ne ostane le pri prizadevanju in da se zmernejšim elementom obeh klubov posreči zblizanje. V to pomozi Bog!

«Neparlamentarec».

Socijalni demokratje v državnem zboru

so glavna ovira plodonosnega dela. Pred volitvami so kričali, da novi državni zbor mora delati; sedaj pa že 14 dnij zavirajo delo novega ljudskega parlamenta s svojimi

LISTEK.

Kmečki upor ali stara pravda.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. Po Avg. Šenoa. Dalje.

Med Rajhenburgom in Vidmom teče reka Sava med strmim štajerskim in kranjskim gorovjem in priteče pri Vidmu na ravno polje. Nasproti Vidmu na kranjski strani ostalo je med goro in reko toliko ravnega prostora, da se je zamoglo zgraditi na njem malo mestece Krško. V mestu stoje ob desni in levi strani edino ene ulice skromne slovenske hišice. Lesene strehe so pochrnele, okna so mala, pa mala so tudi lesena pod-

strešja. Človeku se zdi, da se približujejo drobna piščeta k kvočki iz strahu pred ptico roparico, ki kroži visoko nad njimi v sinji višavi.

Vrh strme pečine šopiri se liki jastreb nad slovenskim mesticem utrjen grad nemških gospodarjev.

Pod Krškim razprostira se proti iztoku in proti jugu široka ravnina, po kateri teče Sava proti Brežicam.

Ob severni strani te ravnine razteza se štajersko Pogorje tja do Sotle in od te strani zapaziš na drugem kraju ravnine uskoške gore. Ob vznožju teh gora stoji mesto Kostanjevica, ob vznožju teh gora vije se reka Krka v smeri proti Brežicam.

Če jo kreneš iz Krškega po cesti ob strmen bregu proti jugu, zagledaš na desni strani Turnovgrad, na južnem gorskem

obronku snažno vas Leskovec, dalje v ravnini pa vas Drnovo.

Tu se cepi cesta na južno-zapadno stran proti Kostanjevici, na južno-iztočno stran v Čatež, proti Mokricam in na Hrvaško.

V jutro dne 5. svečana 1573 ležala je gosta megla na tej lepi pokrajini, solnčni žarki niso mogli predreti meglene mreže.

Vladala ni suha, čista zima, ampak vlažen mraz, ki se ti zajede do kosti.

V meglenem morju videti je tuintam obrise kmečkih hiš, iz štajerske strani pa samo šiljasti zvonik na videmski cerkvi.

Vkljub neugodnemu vremenu vlada po Krškem zelo živahno življenje, kakor na proščenju ali na sejmu. Krško je prenapoljeno z ljudstvom. Kako nebi? Saj se je tu utaborila hrvaška kmetijska vojska in pričakuje svoje

Zahtevajte in razširjajte povsod „Posavsko Stražo!“

nujnimi predlogi. O nujnih predlogih se mora takoj pred vsemi drugimi predlogi razpravljati; socialni demokrati pa vlagajo kar po vrsti nujne predloge, s katerim se cele dneve čas ubija, od katerih ljudstvo nima ničesar. Z nujnim predlogom pozivajo vlado, da mora takoj preklicati prestavljenje in kaznovanje nekih dunajskih uradnikov, ki so zanemarjali svojo službo; sociji pa pravijo, da je vlada te uradnike prestavila, ker so kandidirali v državni zbor, in trde, da je vlada s tem kršila državljanske pravice uradnikov. Finančni minister je z akti dokazal neresnico trditev socialdemokratov, zbornica je odklonila predlog socialdemokratov, toda z razpravo o tem predlogu se je zamudilo tri cele dni.

Socialdemokrati z nujnim predlogom zahtevajo, da se takoj vpelje splošna in enaka volilna pravica v deželne zборе; državni zbor je odklonil ta predlog, ker o volilni pravici v deželni zbor odločuje ta sam, ne pa državni zbor; z razpravo o tem predlogu se je zopet dva dni zgubilo.

Socialdemokrati zahtevajo z nujnim predlogom, da se postavi posebna komisija, ki naj preišče volilne sleparije v Galiciji. Vstajajo ter govore drug za drugim, seveda večinoma samo krivonosci, vname se živahna debata, skoro pride do pretepa, a zbornica mora zopet odkloniti nujne predloge socialdemokratov; saj se je že preje izvolil en poseben odsek (legitimacijski odsek), kateri se ima pečati s protesti zoper volitve, tedaj tudi z volitvami v Galiciji. S to razprav se je zopet ubilo 3—4 dni dragocenega časa.

Med tem pa čakajo na razpravo razni predlogi, ki so bili od več strank (posebno od poslancev naše «kmečke zveze») vloženi za izboljšanje stanja kmečkega stanu. Tako je delo socialdemokratov v državnem zboru; v kratkem nameravajo vložiti predlog, da se odpro meje za tujo živino; tedaj seveda bodo naši poslanci storili svojo dolžnost in z združenimi močmi odbili napad na glavni vir dohodkov našega kmeta.

Mislimo, da bi noben kmečki volilec ne oddal svojega glasu socialdemokratom, če zasleduje njih delovanje. V tem oziru

brate Uskoke, ki se bodo baje še danes združili s kmečkimi uporniki, tako jih je bil pregovoril Drmačič, ki se je povrnil iz Kostanjevice k Iliji. — Fiškal trdi tudi, da so Žumberčani natirali Turna proti Novemu mestu.

Vse hiše od Krškega do Leskovca napoljene so z vojaki.

Seljaki — domačini počivajo brez brige brez strahu; kako nebi, saj ni na daleč okrog od gospodske vojske ne duha, ne sluha, a bratje Hrvatje so prišli v goste.

Glej, kako veselo plamti ogenj, okoli kojega je skopnel sneg daleč na okrog.

Pri ognju sedi pastir zavrt v plajšč, pokrit s kapo — polhovko in piska na orgljice. Okoli ognja vije se velikansko kolo, ki ga plešejo zdravi hrvatski fantje z zalimi kranjskimi dekletami. Nad ognjem vise kotli in ražnji, ob katerih se vrte jagnjeta.

Stari Kranjci gledajo kolo, gledajo ogenj, čudom se čudijo in smejejo se. So li to sanje? Nikakor ne. Pij brate! Čutara kroži od roke do roke. Ju-hu-hu! Danes je

hočemo našemu ljudstvu neprenehoma oči odpirati.

Poročilo iz državnega zbora.

Seja dne 25. junija 1907.

Predsednikom se izvoli kandidat krščansko-socialne stranke dr. Weiskirchner, magistratni ravnatelj na Dunaju, podpredsednikom Čeh dr. Žaček in Poljak vitez pl. Starzinski; dalje so izvolili 12 tajnikov, med temi posl. dr. Ivan Benkovič.

Med in po izvolitvi podpredsednika pl. Starzinski so bile hrupne demonstracije na klopih Rusinov in socialdemokratov.

V seji dne 26. junija je kmečka zveza za Spodnje Štajersko vložila več predlogov in nujnih predlogov, med temi dr. Benkovič dva nujna predloga za podporo po ujmah poškodovanim prebivalcem občine Št. Rupert nad Laškim Trgom in za podporo po plazovih l. 1905 poškodovanim vinogradnikom v Starivasi in v Bukovji na Bizeljskem.

Seja v četrtek 27. junija se začne ob 11. uri dopoldne. Pritisk poslušalcev na galerije je tako velik, da si morajo celo poslanci za svoje pristaše oskrbeti par dni poprej vstopnice, če hočejo koga spraviti na galerijo.

Vse hoče videti «nove moše», katere je avstrijsko ljudstvo poslalo na Dunaj, da mu delajo postave.

Danes je vlada predložila začasni državni proračun na zbornično mizo in ministrski predsednik je poslanece toplo na srce položil, naj proračun sprejmejo.

Baron Bek ni razvijal pri tej priliki svojega programa, kakor je to navada kadar pride proračun na dnevni red. Tega mu tudi ni bilo treba, saj je za sedaj cesarjev prestolni govor ves njegov program, dokler se mu morebiti ne vsili drugega. Pozival je poslance na delo, ker ljudstvo zahteva delo. Baron Bek je sicer previdno, a vendar določno povedal, da je nasprotnik socialdemokratske stranke.

Sodba o Bekovem govoru je bila kratka: S svojim govorom ni nikogar pridobil pa

praznik, jutri je praznik, vsaki dan je praznik, ker ni ne gospodarja, ne biča.

Ogenj praskeče, voda kipi, orgljice piskajo, kolo se vije, zemlja se trese, svet je poln veselja brez brige, brez strahu.

Poglej tudi v vas, kako tam vse kipi in vrvi, glava pri glavi, junak pri junaku.

Četa za četo koraka v vas pod orožjem; to so Kranjci iz okolice.

Pod gričem stoji velika zidana parna. V sredi parne gori velik ogenj, okoli ognja sedijo kapitani in vodje in se posvetujejo.

Kupinič sedi mirno, Fratrič, Turkovič, Drvodelič in Bartolič se pa živahno razgovarjajo. Plamen osvitljuje njihova lica, plamen razsvetljuje tudi okolico, kjer se zbira gnječa vojakov okoli poveljnikov. Plamen pada na temna bradata lica, na bistre oči, na železne pesti na svetlo orožje in na bele križe.

Plamen obseva tudi trumo krških meščanov, ki gledajo zamišljeno v to čudno zmes; med njimi se mota in poskakuje čevljar Planinec. Oko se mu bliska od veselja, kapa mu pleše na glavi, mladenič bo prišel skoro ob pamet.

tudi nikogar odbil, še socialdemokratje mu niso zamerili.

Ko je Bek končal svoj govor, začela se je razprava o nujnem predlogu, naj se uredijo gmotne zadeve naših dežel, katere so hudo zadolžene in nihče ne ve, odkod dobiti denar, da se plačajo dolgovi.

Tudi v razpravi ni nihče te tajnosti odkril. Dr. Korošec je predlagal, naj se prošnja slov. akademikega društva «Danica» pridene stenografičnemu zapisniku. Ko je začel svoj govor v slovenskih besedah ob burnem odobravanju Slovencev in Čehov, hotel je celjski Markhl delati medklice, a dr. Benkovič ga je hitro zavrnil. Korošec predlog se je sprejel.

V odseke so bili izvoljeni izmed Slovencev: v proračunski odsek dr. Korošec in dr. Žitnik; v legitimacijski odsek dr. Šušteršič in dr. Benkovič; v podporni odsek Roškar; v imunitetni odsek dr. Hočevnar; v odsek za opravični red dr. Šušteršič.

V prihodnji seji v petek dne 28. junija se je začela razprava zaradi kaznovanja treh nemških uradnikov.

Sprejel se je predlog, naj vlada predloži zbornici načrt, po katerem bodo uradniki avanzirali, se nadzorovali in kaznovali i. t. d.

Seja dne 3. julija bila je silno burna. Na dnevnem redu stoji nujni predlog o nepravilnosti pri volitvah v Galiciji.

Razprava v tem predlogu trajala bo 3 dni. Legitimacijski odsek moral bo vse volitve proučiti.

Delovanje naših poslancev v državnem zboru.

Poslanci «kmečke zveze» so stavili v državnem zboru predlog za razdolžitev kmečkih posestev, za preosnovo davčnega sistema, za upoštevanje kmečkih koristij pri sklepanju trgovinskih pogodb s tujimi državami, za zvišanje meloracijskega fonda, za zvišanje kredita za podpore po ujmah poškodovanim, za podržavljenje notarijata itd. (priobčimo jih polagoma?), dalje so interpelirali vlado, ali je res, da se pogaja radi odprtja mej tuji živini in protestirali zoper to nakano.

Prosta zveza agrarcev

(h kateri ima pristop vsak poslanec brez razlike stranke, kateri je voljen na kmečki program) se je osnovala v državnem zboru; pristopili so k tej zvezi vsi poslanci spodnještajerske «kmečke zveze». Ta zveza bode vedno čuvala nad koristmi kmečkega stanu.

Občina Zabukovje

se je obrnila na nekega poslanca, ki te občine najbrže še nikdar videl ni, da ji izposluje podporo za škodo po toči. Ta občina — v kateri je dr. Benkovič dobil le četrti del glasov — naj bode prepričana, da ji bode poslanec-domačin vstregel z ravnotako vnemo in točnostjo, kot poslanec, ki ne pozna toliko nje razmer; pozivamo vse občine, da se v takih in enakih zadevah obračajo le do našega poslanca.

Upravna Save in Sotle.

V državnem proračunu za l. 1907 je med izdatke postavljen znesek 75000 K za uravnavo Save od Brežic do meje pri

Jesenicah kot 1. obrok. Glasom proračuna stoji ta uravnava v zvezi z uravnavo Sotle, ki se izvede skupno s hrvatsko vlado. Stroški uravnave Save so proračunani na K 1.500.000, uravnava se izvrši v desetih letih. Država prispeva K 1.230.680 K. — V kratkem se vrši po inicijativi dr. Benkoviča skupno posvetovanje prizadetih štajerskih in hrvaških poslancev radi uravnave Sotle.

Nujne predloge

za državno podporo po ujmah poškodovanim posestnikom v občinah Bizeljsko, Št. Rupert, Loka in Jurklošter je vložil dr. poslanec dr. Benkovič dne 24. junija in 2. julija t. l. Besedila teh predlogov slove:

1. Za občino Bizeljsko;

V jeseni 1905 poškodovana so bila vsled plazov zemljišča vinogradnikov Franca Kovačič iz Starevasi št. 9, Franca Kocjan iz Starevasi št. 59, Jožefa in Neže Žnidarič iz Bukovja (občine Bizeljsko, okraj Brežice na Štajerskem). Ker se niso usadi podzidali in ker so dotične prošnje pri štajerskem deželnem odboru za subvencijo ostale brezuspešne, podaljšali so se plazi v zimi leta 1906 do 1907 tako, da so se na primer Francu Kocjanu hiša in gospodarska poslopja porušila in da so poškodovane vinorodne parcele popolnoma uničene. Na predlog dr. Ploja je sicer štajerski deželni zbor dne 34. marca 1907 sklenil, prošnjam poškodovancev po zmožnosti ustreči, a do sedaj se ni zgodilo za siromake, ki živijo v največji bedi prav nič. Oziraje se na bedno stanje navedenih vinogradnikov stavimo nujni predlog na visoko zbornico: C. kr. vlada naj se poziva, da nemudoma nakaže po ujmah poškodovanim vinogradnikom na Bizeljskem zadostno podporo iz podpornega kredita. V formalnem oziru predlagamo, da se ta predlog izroči brez prvega branja podpornemu odseku.

Dr. Ivan Benkovič in tovariši.

2. Za občino Št. Rupert nad Laškem: Hribovita občina Št. Rupert nad Laškem trpela je zelo veliko škode po neugodnem zimskem vremenu. Sneg je dolgo obležal, zimska setev je sprhnela, vsled tega so se morale njive na spomlad še enkrat obsejati. Dohodki v vinogradih ne bodo pokrili niti stroškov za obdelovanje, ker ste dve tretjini trt skoraj popolnoma uničeni. Razun tega se je letos v tej občini trikrat pojavila toča, kar je povzročilo neizmerno škodo na sadnih drevesih in na vinogradih. Deroča voda odnesla je iz hribovja rodovito zemljo v ravnino in z njo zasula travnike. Škoda se je že deloma uradno precenila. Z ozirom na veliko uboštvo nesrečnih prebivalcev, ki so bili že večkrat poškodovani vsled slabe letine, ki so zabredli v največjo bedo in ki so morali pred kratkim za zgradbo treh šolskih poslopij prispevati nad K 22.000, stavimo nujni predlog: Vlada se naj poziva, da dovoli občini Št. Rupert nad Laškem takoj primeren znesek iz podpornega kredita. V formalnem oziru predlagamo da se izroči ta predlog brez prvega branja podpornemu odseku.

Dr. Ivan Benkovič in tovariši.

3. Za katastražno občino Paneče v krajevni občini Jurklošter v laškem okraju (Celje). Dne 24. junija 1907 prihrula je toča na vasi Poljane, Hajnina, Kremen in Paneče v krajevni občini Jurklošter in je uničila setve tako, da so se morale pokositi. Beda

je v teh vaseh v obče jako velika. Predlagamo torej: C. kr. vlada se poziva, da dovoli, brž ko mogoče, posestnikom v vaseh, Poljane Hajnina, Kremen in Paneče, katerim je toča dne 24. junija 1907 prizadela veliko škodo, iz podpornega kredita izdatno denarno pomoč, kakor tudi odpis pri davkih.

V formalnem oziru predlagamo, da se o tem predlogu obravnava čim hitreje in da se isti izroči podpornemu odseku.

Dr. Ivan Benkovič in tovariši.

4. Za občino Loka pri Zidanemmostu. Dne 24. junija 1907 nastala je v občini Loka velikanska nevihta. Deroča voda iz hribovja uničila je popolnoma vse vinograde. Sledeči vinogradniki so zelo poškodovani in sicer: Martin Kozeni, Matija Stritof, Ana Dobovšek, Jernej Biderman iz Okroglic, vsaki za K 200, Franc Kokotec iz Okroglic za K 250, Urša Ribič, Miha Kršlin, Anton Trebše iz Okroglic, vsaki za K 100, Franc Biderman iz Okroglic za K 150, Marija Cimperšek iz Okroglic, Blaž Inoman iz Radeža, Miha Kačič iz Okroglic, vsaki za K 100. Vsi so izpostavljeni veliki revščini, škoda pa še uradno ni dognana. Podpisani predlagajo, visoka zbornica naj sklene: C. kr. vlada se poziva, da dovoli vinogradnikom v občini Loka pri Zidanemmostu ki so poškodovani po nevihti izdatno podporo iz podpornega kredita, kakor tudi primeren odpis na davkih. V formalnem obziru predlagamo, da se ta predlog obravnava čim hitreje in da se isti izroči podpornemu odseku.

Dr. Ivan Benkovič in tovariši.

Cenjene gospode naročnike prosimo uljudno, da izpolnijo svojo dolžnost in poravnajo naročnino za tekoče leto, da zamoremo tudi mi izpolnjevati svojo dolžnost.

Upravništvo «Pos. Straže».

Dopisi.

Iz Trbovelj. Razno. Umrli je urarski pomočnik Ivan Borušak, vrli knjižničar bralnega društva. Blag mu spomin! — V večnost se je preselil tudi 69 letni Janez Terle (Selevšek); bil je velik veseljak, a zadnja leta popolnoma slep. — Zastrupiti se je hotel vsled neozdravljive bolezni rudarski paznik Rudolf Eichelster. Izpil je vodo, v kateri je razmočil žveplenke. Zdravnik mu je rešil življenje. — 4 mesece strogega zapora je dobil rudar Borštner, ki je v silobranu umoril nekega fanta. — Ogenj je uničil celo poslopje Antonu Hribarju na Veliki Reki. Otroci so žgali nagrabiljeno suhljad na travniku, a veter je zanesel iskre v streho. — Franc Frajle pri Sv. Katarini je prodal svoje posestvo za 13000 K kmetu Kranjcu z Reke. — Rošev jurist je bil radi žaljenja časti in izivanja obsojen na 5 dni ali 50 K. — Naš domačin urar Borušak Marko je naredil doslej 5 umetnih ur lastnega izuma, deloma za cerkvene stolpe deloma za šole. Te ure se odlikujejo po tem, da imajo najpriprostejšo obliko, a gredo najtočneje. Priporočamo ga kot umetnika domačina in moža krščanskega mišljenja vsakomur, kdor želi si nabaviti kako večjo uro. — Kat. de-

lavsko društvo je imelo 23. t. m. dobro obiskan shod, na katerem je urednik Moškerc zanimivo razpravljal o zgodovini in ciljih raznih socijalnih strank. Shod je brzojavno pozdravil dr. Benkovič. Vsi navzoči so odobrili njegov vstop v «Slovenski klub» ter mu izrazili popolno zaupanje.

Novičar.

Predsedništvo držav. zbora pri cesarju. Cesar je sprejel dne 30. m. m. v posebni avdenciji predsednika in podpredsednike državne zbornice, ki so se mu zahvalili za potrjenje volilne preosnove, za preosnove, napovedane v prestolnem govoru in mu obljubili, da bodo delali na to, da bode zbornica uspešno delala. Cesar se je zahvalil in izrazil željo, da bo zbornica plodonosno delovala za prospeh in blagor države ter vseh avstrijskih narodov.

Slika državnega gospodarstva. Avstrija ima letos 1071 milijonov čistega dohodka odbitih je 744 milijonov za stroške, katere ima država, da te dohodke zasluži in izterja). Vojaštvo požre na leto 340 milijonov; od vsakega gld. davka se pobira za vojaštvo 32 krajcarjev! 372 milijonov plačuje država obresti od državnih dolgov. za politično upravo in pravosodje porabi država 193 milijonov, za cesarski dvor plačuje 11 milijonov; za gospodarske namene, za šolo in znanost porabi država samo 143 milijonov; za ljudsko šolstvo in učiteljska 6 milijonov; pripomniti je treba da nosijo občine in dežele skoro vsa bremena za ljudske šole. 55 milijonov stanejo vseučilišča, znanstveni zavodi, srednje šole itd. 81 milijonov gre za narodno-gospodarske numene; tržaški Lloyd, parobrodna družba dobi od teh 7 milijonov. Za obrtno nadzornišvo izda država 668.000 K., za varstvo izseljencev 130.000 K., za izobrazbo obrtnih vajencev 19.000 K.

Vrboreja v brežiškem okraju. Drž. poslanec dr. Benkovič je že storil primerne korake pri centralnih uradih, da se v naš okraj vpelje sistematična vrboreja, za katero je Posavje kot nalašč ustvarjeno. Mladeniče, ki imajo veselje, naučiti se vrboreje, prosimo da svoja spričevala pošljejo državnemu poslancu dr. Benkoviču, ki bode preskrbel državno podporo za brezplačni pouk na obrtno-tehničnem muzeju na Dunaju.

V zadnjih sejah državnega zbora je dr. Benkovič s tovariši vložil: 1) interpelacijo na ministra notranjih zadev in justičnega ministra radi kaznjive pisave «Štajerca» v Ptuj, ter preosnove tiskovnega zakona in sodne oblasti porotnikov; 2) predlog za odpravo realnih fidejkomisov s posebnim ozirom na razmere v brežiškem okraju; 3) predlog za podržavljenje premogokopov; 4) predlog za določitev maksimalnega delavskega časa 8 ur v rudokopih ter za zdravje nevarnih podjetij, 10 ur v tovarnah in obrtniških podjetij; 5) nujni predlog za državno podporo po kolibicah poškodovanim posestnikom v laški okolici; 6) nujni predlog za podporo občini Planina; 7) nujni predlog po toči oškodovanim prebivalcem občine Zabukovje. Besedilo teh predlogov ter interpelacije priobčimo.

Kazensko sodišče v Brežicah diktira obtožencem kazni, kot bi bili sami hudodelci, seveda le tedaj, kadar se gre za Slovence. Toda, hvala Bogu, drevesa raznih gospodov

še niso do neba zrastle in ne bodo; zato se bode že preskrbelo. Neki posestnik iz Bizeljskega in njegova žena sta bila kaznovana na 4 oziroma tri tedne zapor, v drugi inštanci sta bila popolnoma oproščena; ugleđen brežiški Slovenec je bil lani kaznovan na 200 K globe, druga inštanca ga je na jezo nemškutarjev oprostila, nekdo drugi je bil kaznovan na 80 K globe, druga inštanca mu prisodi 10 K, zopet nekdo drugi je bil kaznovan na 10 K globe, druga inštanca ga popolnoma oprosti. V zadnjem času je bil zopet neki ugleden mož radi neke malenkosti kaznovan na 150 K. Predobro nam je znano, kaj se hoče doseči s takimi razsodbami; toda tisti namen se ne bode dosegel nikdar. Pač pa imajo te razsodbe posledico, da se vedno bolj daje zaupanje v nepristranost brežiškega kazenskega sodišča; skrbeli bomo, da se še bolj omaje. Kazenski sodnik v Brežicah je g. dr. Josip Oswatitsch, c. kr. sod. pristav, zet brežiškega veletržca g. Fr. Matheis.

Javna bolnišnica v Brežicah. Upravitelje ali oskrbnike za javno bolnišnico v Brežicah imenuje štajerski deželni odbor, ki daja svojim uslužbencem potrebna službena navodila. Na tem zavodu bilo je do zdaj tacih gospodov nameščeno precejšno število, sposobnih in nesposobnih, poštenih pa tudi nepoštenih. No, te lastnosti pa brigajo v prvi vrsti deželni odbor, kot službodajalca, nas zanima povsem druga stvar, ki zasluži, da jo ožigosamo v javnosti. Bolniki morajo kakor znano, postrežbo in oskrbovanje po določenem tarifu plačati, seveda če so premožni; v slučaju revščine so pa odgovorni za plačilo premožni sorodniki in če tacih ni, posamezne občine, v katerih vživajo ubogi bolniki domovinsko pravico. Tuintam mora celo dežela prevzeti stroške na svoj račun. Do zdaj je vladala v brežiški bolnišnici lepa navada, da so se izterjevali bolniški stroški administrativnim putem, to se pravi, oskrbnišvo je naprosilo okrajno glavarstvo, naj zaukaže občinskim uradom, da izterjajo izkazane zaostanke. Tako se je dolg večinoma izterjal brez stroškov. Če je pa ostal tudi ta korak brezuspešen; stopil je oskrbnik k sodni in je dosegel z najmanjšimi stroški, da so stranke poravnale račune. Res je, oskrbnik je imel veliko pisarij in potov, a pomisliti je treba, da je izvrševal le svojo dolžnost, saj ga za to dežela plačuje kot uradnika. V najnovejši dobi, so se pa razmere v tem oziru zdatno na slabše spremenile. Bolniške stroške izterjava po odredbi oskrbnišva neposredno odvetnik tožbenim putem in tako se pripeti, da presegajo tožbeni in eksekucijski stroški čestokrat prvotne bolniške stroške. Je-li to postopanje oskrbnišva umestno, o tem naj energično povprašajo slovenski poslanci deželni odbor v prihodnjem zasedanju deželnega zgora.

Gospoda Josipa Sitterja, dež. sod. svetnika in okr. sodnika v Brežicah so imenovali — kakor znano — občine Videm, Bojsno, Globoko, Sela in Rigonce častnim občanom. V nedeljo dne 7. julija poklonili so se g. župani in večina odbornikov iz navedenih občin častnemu občanu ter mu izročili diplome. Pri tej priliki se je pokazalo, kako zaupanje, vdanost in ljubezen vživa ta funkcionar med ljudstvom; nesramni napadi v barabskih listih na njegovo osebo imajo samo nasproten uspeh. Čim bolj mu kradejo čast, čim bolj ga zahrbtno napadajo z lažmi, tim večje zaupanje mu izkazujejo

slovenske občine in slovensko ljudstvo, ki pozna prav dobro — časnikarske hijene.

„Ptujski Štajerc“, po domače „giftna krota“ zadira se v štev. 25 zopet v osebo g. Dr. Benkovič, odvetnika v Brežicah, češ, da je računal nad vse poštenemu kmetu And. Šepcu v Jereslavcih preveč na stroških za neki opomin. „Giftna krota“ in Šepc nista bila in ne bodeta nikdar kompetentna določevati in odobravati odvetniških računov, za to imamo zakon in sodnije. Obema poštenjakovičema bodi povedano, da je res in opravičeno g. dr. Benkovič zahteval za dotični posel na stroških K 3.70, po tožbi je pa svdnija odmerila stroške na K 13.80, katerih Šepc še do danes ni poravnal, kakor tudi iztožene glavnice ne zanašajoč se na dejstvo, da nima nikacega premoženja in da mu upnik ne more nič vzeti. Dolgove delati in dolgove pošteno plačevati sta dva povsem različna pojma. Sorodne duše se pa v obče strinjajo v svojih nazorih, saj „gliha vkup štrih“.

Sploh pa ptujski „Štajerc“ v zadnjih številkah psuje, da se človeku studi. Ni ga bolj ustudnega lista na svetu kot je ta cunja. Zadnje volitve so pokazale, da je njegovi „stranki“ na Spodnjem Štajerskem odklenkalo, zato bruha ogenj in žveplo. Z obžalovanjem moramo konstatirati, sodeč po številkah, da je ravno učiteljstvo med njegovimi glavnimi sotrudniki, sramota za slovensko učiteljstvo, da trpi med sabo dopisnike „Štajerca“. Naše mnenje je, da si vsakdo umaže čast, kdor sploh pošilja kake popravke „Štajercu“; kjer je to potrebno, naj se to stori v poštenih slovenskih listih. Prosimo somišljenike, naj se po tem ravna.

Vseslovanski sokolski izlet v Pragi se je vršil dne 28., 29. in 30. junija in 1. julija. Izleta so se udeležili vsi slovanski Sokoli (izzemši Poljake); bilo jih je nad 20.000. Tujcev je došlo v Prago te dni čez 50.000. Spreveda društev po mestu se je udeležilo 16.000 Sokolov; prostih vaj se je udeležilo čez 8000 Sokolov in 2500 ženskih telovadk. Utis nastopa Sokolov je bil velikanski. Izleta se je udeležilo okrog 25 sokolov iz Brežic, Sevnice ter Krškega ter drž. poslanec dr. Ivan Benkovič.

Izlet krškega in brežiškega „Sokola“ v Sv. Križu pri Kostanjevici se je vršil v nedeljo popoldne, dne 7. t. m. Ne oziraje se na slabo vreme, prikorakala sta skoraj ob istem času z nasprotnih strani oba Sokola. Krške Sokole je dočkal pri vhodu v vas g. naduč. Ivan Malnerič z veliko množico ljudstva in narodnih dam — katere so okinčale Sokole s cvetjem — ter jih pozdravil z lepim govorom, povdarjajoč idejo sokolstva, katero stoji v prvi vrsti v boju zoper našega skupnega narodnega sovražnika. Zahvalil se mu je v imenu krškega Sokola v kratkih in krepkih besedah starosta brat Humek, na kar so Sokoli na čelu množice ljudstva odkorakali v vas. V istem času so se zaslišale trublje brežiškega Sokola. Ker je ravno takrat močna ploha preprečila vsak sprejem, so se napotili vsi v paviljon g. Striterja, kje je g. naduč. Malnerič zopet pozdravil brežiške Sokole. V imenu brežiškega Sokola se mu je zahvalil starosta brat dr. Strašek, naglašajoč potrebo ustanoviti Sokola v Sv. Križu in Kostanjevici. Nato se je vršila prosta zabava, katera je z petjem in plesom trajala do

kasne večeri, tedaj pa so morali Sokoli odrakati proti domu. Navdušeni „Nazdar“ jih je spremljal skozi celo vas.

Otvoritev letovišča in gostilne „Grič“. Slovenska narodna društva v Brežicah prirede v nedeljo dne 14. julija 1907 veliko ljudsko veselico na vrtu gostilne „Grič“ pri Brežicah. Vzored: Koncert vojaške godbe pešpolka št. 96 iz Karlovca; petje, ples, umeteljni ogenj. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 40 vin. Toči se izborno bizeljsko vino in sveže delniško pivo. Proti Zagrebu vozi ob 10.5 zvečer mešanec in proti Zidanemu mostu ob 11.27 ponoči osebni vlak. Vozovi k kolodvoru so preskrbljeni. Samoborski Sokol vrne lanski obisk. Iz Zagreba se je oglasilo več društev, pride tudi pevsko društvo „Omladina“. Na mnogobrojno udeležbo vabi uljudno Slavnostni odbor.

Milodari za žrtev „Frankfurtarice“: Darovala sta: Dr. Benkovič K 5 Jos. Agreš K 1 Darovi naj se pošiljajo na upravništvo „Pos. Straže“ v Brežicah.

Vinski zakon. V seji poslanske zbornice dne 5. t. m. je poljedelski minister na tozadevno vprašanje odgovoril, da se bode vinski zakon (ki prepoveduje ponarejanje vina in prodajo ponarejenega vina) do jeseni preložil cecarju v potrjenje in da bode takoj v moč stopil; ob enem se izda posebna izvršilna naredba. S tem bo vinorejcem gotovo ustrezno.

O uvozu tuje živine je poljedelski minister govoril v isti seji, toda odgovor ni zadovoljil kmečke poslance, ker se je minister premalo točno izrazil; obljubil je pač, da bode vlada s podvojeno silo delala na to, da se domača živinoreja povzdigne in tako odpade potreba uvažati tujo živino, tudi je obljubil, da bode vlada pri sklepanju veterinarne pogodbe s Srbijo ugodila zahtevam agrarcev, toda poljedelski minister ni izrečno izrazil, da se meja ne odpre. „Poslanci kmečke zveze“ so stavili primerno interpelacijo na poljedelskega ministra.

Pozor! Celjski fotograf Alesi je odpisal svojega pomočnika Antona Reberšaka in ključarskega pomočnika M. Kollerja fotografirat po Štajerskem in Kranjskem. Povzete plošče bi bila morala pošiljati mojstru v Celje v izvršitev. Da si prahranita stroške za plošče, sta fotografirala kar s praznim aparatom ter pobirala predplačila za slike. Tudi po gostilnah sta delala dolgove. Tička sicer že ima celjsko sodišče, vendar opozarjamo slavno občinstvo na ta slučaj in obenem priporočamo našega domačina g. Pavla Kavšek-a, fotografa v Krškem, ki prihaja vsako tretjo nedeljo in praznik v mesecu tudi v Brežice in tam sprejema naročila v gostilni g. Klavžarja. Naše geslo bodi: Svoji k svojim!

Osebna vest. Vodstvo okrajnega glavarstva v Brežicah je prevzel Valtar grof Attems, dosedaj c. kr. nadkomisar v Gradcu. Premeščen je od okrajnega glavarstva v Brežicah vladni koncipist g. dr. Jokesch v isti lastnosti k okrajnemu glavarstvu v Deutsch-Landsberg. Mož ni razumel niti besedice slovenski. Slovenci ga torej ne bodo pogrešali. Naslednik mu je vladni konceptni praktikant g. dr. Alojz Grossaner.

Seja sanitetnega okrožnega odbora se vrši v soboto 13. t. m. ob 11. dop. v Narodnem Domu v Brežicah.

Najnovejša poročila iz državnega zbora.

Dunaj 10. julija 1907.

Državni poslanec dr. Iv. Benkovič je pri proračunskem provizoriju pri-
glašen kontra govornikom.

Naznanjam cenjenem občinstvu, da sem
prevzel od Delniške pivovarne gostilno

Pivnica § 11 v Laškem trgu

kjer točim vsaki dan sveže pivo, najboljšo
domače in tuje vino, ter raznovrstno žganje.

Na razpolago so vedno gorka in mrzla
jedila. Cene zmerene; točna in solidna po-
strežba. Priporočam se, p. n. tržanom in
okolčanom, da me posetijo s svojim cenje-
nim obiskom ter uvažijo geslo: «Svoj k
svojim».

Franc Drolc,
gostilničar.

☞ Srečke ☞

avstrijskega, ogrskega in laškega
rdečega križa

kakor tudi druge postavno dovoljene srečke,
se prodajajo na odplačevanje v mesečnih
obrokih. Zastopnik:

Niko Jerbič, Krško (tiskarna).

Slavonska biljevina

Ta je napravljena iz najboljših gorskih zelišč —
ter se izvrstno in z najboljšim uspehom uporablja proti
zastarelemu kašlju, bolih v prsih, prehlajenju v grlu,
hripavosti, težkem dihanju, astmi, pljučnem kataru, su-
hem kašlju, tuberkulozi itd. itd.

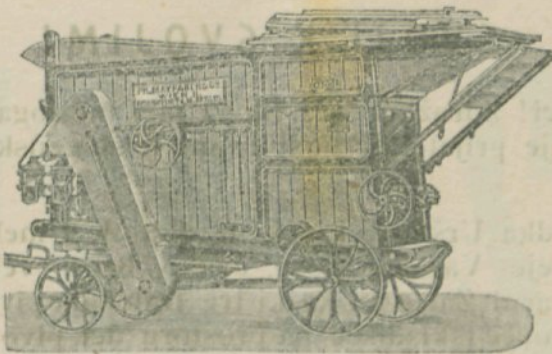
Delovanje izborna, uspeh siguren. Cena je
franko na vsako pošto za 2 steklenici 3 K 40 v.,
4 steklenice 5 K 80 v. po povzetju ali če se pošlje
denar naprej. Manj kot 2 steklenici se ne pošilja.
Prosim da se naroči naravnost od:

P. Jurišića, lekarnarja
v Pakracu št. 200 (Slavonija).

1050 delavcev.

Ustanovlj. 1. 1872.

Pripoznano najboljši

mlatilni stroji.

Stroji za setev na novo izboljšanega sistema „Agrikola“.

Plugi iz jekla.

Brane in valjalniki.

Stroji za žetev trave, detelje in žita.

Stroji za obračanje sena in kopic.

Stiskalnice za seno in slamo, sadje in grozdje.

Hidraulične stiskalnice.

Mlini za grozdje in sadje.

Čistilnik za grozdje.

Brizgalnice za trte in sadike.

Stroji za sušenje sadja in zelenjave.

Zaloga vsakovrstnih drugih poljedelskih strojev.

Ph. Mayfarth & Co.

tvornica vsakovrstnih poljedelskih strojev.

Dunaj 2/I, Taborstrasse št. 71.

Odlikovana z več ko 500 zlatimi in srebrnimi kolajnami.
Ilustrovani ceniki zastoj.

Zastopniki in prekupevalci se iščejo. 6—10

Za Brežice se iščejo obrtniki: kolar,
urar, kovač. Pričakovati imajo dober za-
služek. Prosim za ponatis!

Vinogradniki pozor!

Najboljše in najcenejše sredstvo zoper
plesnivce (Oidium) na trti je škropljenje s

„**Paurovim pat. perilnim lugom**“.

Iskušalo se je skozi mnoga leta po
vzornih vinogradnikih, pokazali so se naj-
boljši uspehi povsod. — Ravnotako je tudi
za primešanje k modri galici proti peronos-
pori neobhodno potreben:

„**Paurov pat. perilni lug**“.

Dobiva se povsod, po večjih špecerij-
skih trgovinah (s pravilnim navodilom) ali
pa pri izdelovalatelju

Konrad Pauer, Polzela (Štajersko).

Marijine kapljice!

Te kapljice se rabijo za vse no-
tranje in zunanje bolezni — to je
do sedaj najboljšo hišno zdravilo,
ki izvrstno deluje in pomaga v mno-
gih boleznih. Osobito deluje izvr-
stno proti protinu (gihtu), reuma-
tizmu, bolenju, trganju, glavobolu,
zobobolu, prsobolu, kašlju, prehla-
jenju, jetrni in bubrežni bolezni,
želodčni in črevesni bolezni, napi-
havanju, krču, zgagi, proti bljuva-
nju itd. Krepi živce in telo, torej
neobhodno potrebno za vsako hišo.

Imam tisoče zahvalnih in priznalnih pism.

Delujejo izvrstno in zanesljivo. Dobrega in ugodnega
so okusa, tako da jih vsak rad vzame in tudi otoci.

Cena je franko na vsako pošto: 12 steklenic 5 K,
24 steklenic 8-60 K, 36 steklenic 12-40 K. Manje
od 12 steklenic se ne razpošilja.

Prosim, da se naročuje samo od mene pod naslovom:

Ljekarna k zlatemu orlu,

Pakrac št. 15, Slavonija.

Stavbinska zadruga

„**Lastni Dom**“

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Brežicah

kupuje svojim članom hiše, zida svojim članom hiše, posojuje svojim članom
denar na menjice in zemljišča, eskomptira (prevzema v takojšnje izplačilo)
terjatve svojih članov-obrtnikov.

Izposojeni denar se obrestuje s 5½% do 6% in se vrača proti ½%
do 2% amortizaciji.

Deln. družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg v Ljubljani

priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

☛ Zastopnik pivovarne v Brežicah je g. Alojzij Schweiger. ☛

☛ Zahtevajte povsod „Posavsko Stražo“ in naj ne manjka v nobeni gostilni ali kavarni! ☛

Kdor ponižuje se sam, podlaga je tuičevi peti!

SVOJI K SVOJIMI!

Slovenci! Združimo se! Sloga jači, nesloga tlači!

Podpirajmo le svoje prijatelje! Podpirajmo le slovenske trgovce, obrtnike in krčmarje!

Naši trgovci so: tvrdka Uršič & Lipej, tvrdka A. Umek, tvrdka Jos. Boecio (preje Varlec), gosp. Janko Broz, veleindustrijalec (zaloga moke), združeni pivovarni Žalec in Laški trg (založnik pive g. Al. Schweiger), g. Miško Balon, lesni trgovec (skladišče na prostoru del. pivovarne Žalec-Laški trg) vsi v Brežicah. G. Franc Gerec, veletržec v Pišecah, g. Andrej Frece, g. Martin Frece, g. Andrej Kos, g. Jože Vrečko itd., vsi na Bizeljskem. G. J. Vidmar in g. Anton Zorčič v Kapelah, g. Rozalija Novak in Franc Perger v Dobovi, g. Franc Petan v Sromljah, g. Karl Prešiček v Zdolah, g. Anton Vahčič na Vidmu.

Naši obrtniki so: svečar in medicar Maks Hierländer, brivec in lasničar Josip Holy, krojač Pavl Kovačič, sedlar Franc Krulc, klobučar Franc Lebar, lončar in pečar Fr. Mastnak, krojač Miha Novak, sodar Franc Pipan, pek Ignacij Polanšek, mizar Franc Resnik, slikar Franc Sikošek, mehanik in umetni ključavničar, Franc Strniša, klepar Ignacij Zalokar, čevljarja Franc Veršec in Stjepan Cipek.

Naši gostilničarji so: Anton Koštomaj v «Narodnem Domu», mesarja Ivan Grobušek in Anton Klavžar, vsi v Brežicah, dalje Janez Volčanšek, Franc Zorko, Jože Mion, Anton Žerjav in Marija Kos na kolodvoru.

☞ Vse naslove izveste v „Narodnem Domu“. ☞

Podpirajte samo one trgovce, krčmarje in obrtnike, ki imajo slovenske napise!

SVOJI K SVOJIMI!

Biti slovenske krvi, bodi Slovencu ponos!

Prva in največja slovenska trgovina

v Brežicah

Uršč & Lipej

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega, špecerijskega in železnega blaga, porcelana, stekla, usnja itd. prodaja vse po najnižjih cenah in le zanesljivo dobro blago.

Velika zaloga tuzemskega in angleškega sukna, cajgov za moške in ženske obleke, volnena in platnenega blaga in vse drugo po najnižjih cenah.

Za mnogobrojni obisk se priporočata

z odličnim spoštovanjem

Uršič & Lipej.

Nova slovenska trgovina „Pri novem svetu“

²¹ Jos. Boecio
v BREŽICAH (pri frančiškanski cerkvi).

Največja in najnovejša zaloga raznega manufakturnega, suknenega in volnena blaga z moškim in ženskim perilom, svilenih in drugih robcev, nogavic, čipk, nakita i. t. d.

Bogata zaloga špecerije, najlepša moka iz Majdičevega mlina v Celju, železnina, lita in posteklena posoda, porcelan, glaževina, cement, trstina, umetna gnojila, premog i. t. d.

Prodajam tudi vse deželne pridelke in kupujem iste po najvišjih cenah.

== Izvoz jajec na debelo. ==

Cene strogo solidne in točna postrežba.

SV. Cirila in Metoda.

spominjajte se družbe

Slovenci!

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, knjigami, molitveniki in drugimi tiskovinami za vse urade, velika zaloga podob in okvirov, razne vrste šipe v vseh velikostih, barvah in debelosti, vsakovrstne reči za božič, papir, peresa, cvetke in različni kinč za jaslice, mične novosti v galanterijskem oddelku, igrače in vse drugo priporoča na drobno in debelo po nizki ceni

ANTON UMEK

v Brežicah in v Krškem.

Sprejema vsakovrstna naročila za „Zadružno tiskarno“ in knjigovoznico po zmernih cenah.

POSODILNICA V BREŽICAH

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posojuje na zemljišča in osebni kredit proti $5\frac{1}{2}\%$ ali 6% obrestovanju;

obrestuje hranilne vloge s $4\frac{1}{2}\%$ (štiri in pol od sto), plačuje davek od hranilnih vlog (rentni davek) sama;

uradnje vsak ponedeljek in četrtek od $8\frac{1}{2}$ do 12. ure dopoldne v «Narodnem Domu», I. nadstropje;

ima svoje gostilne v «Narodnem Domu» z lepim hlevom in prostornim dvoriščem ter «na Griču» na koncu novega mostu čez Savo; toči le dobra in pristna domača, izbrana vina.

Hranilne vloge sprejema od vsakogar, posojila daje le zadružnikom.

Leta 1906 do 1. grudnia je bilo prometa dva milijona tritisoč kron.

²¹ L. 1906 je bilo prometa 2,772.709.87 K. ODBOR.